

'מעוז צור': פירוש מלא וביאור מיוחד למילות השיר

אין בית שלא שרים בו בימים אלו את המזמור המפורסם 'מעוז צור'. לפניכם ביאור מלא של כל מילות השיר, בקשת הפייטן ותחינותיו לפי התקופות המובאות בכל בית ובית מקטעי המזמור

ראשית פותח הפייטן בתפילה להקב"ה שיבנה לנו את בית המקדש

מעוז צור ישועתי – השם שהוא צורי, בו מעוזי ומבטחי והוא בודאי יושיעני.

לך נאה לשבח – רק אותך נאה לשבח. ואני מבקש ומתחנן אליך.

תכון בית תפילתי – תבנה על מכוננו את בית תפילתי דהיינו את בית המקדש.

ושם תודה נזבח – ושם נקריב לפניך קורבן תודה על הניסים ועל פדות נפשנו.

לעת תכין מטבח – כשיבוא העת שהקב"ה יעשה טבח מ...

מצר המנבח – מכל שונאינו המנבחים עלינו ככלבים.

אז אגמור בשיר מזמור – אז אפתח פי ואגמור לפניך שירי מזמור.

חנוכת המזבח – על חנוכת המזבח.

בבית זה ביטא הפייטן את הגלות המרה שגלו אבותינו במצרים עד שהקב"ה גאלם משם ונקם מהמצרים

רעות שבעה נפשי – נפשי שבעה כבר הרבה רעות.

ביגון כוחי כלה – ובצער רב (יגון) כלו שם כוחותינו.

חיי מררו בקושי – המצרים מררו את חיי בכל עבודה קשה.

בשעבוד מלכות עגלה – מלכות מצרים המשולה לעגלה.

ובידו הגדולה – השם שגדלה ידו להושיע, הוא-

הוציא את הסגולה – הוציא מארץ מצרים את ישראל הנקראים עם סגולה.

חיל פרעה וכל זרעו – כל חילותיו של פרעה הרשע שרדף את בני"י וכל כוחו.

ירדו כאבן במצולה – טבעו בים סוף כמו שנאמר "תהמות יכסיומו ירדו במצלות כמו אבן".

בבית זה ביטא הפייטן את הגלות השניה של ישראל אחר חורבן בית המקדש הראשון

דביר קדשו הביאני – אחר גאולת מצרים שהקב"ה הביאני לביהמ"ק הנקרא דביר.

וגם שם לא שקטתי – גם שם אחר שבאתי אל המנוחה ואל הנחלה לא שקטה נפשי לאורך זמן.

ובא נוגש והגלני – מפני שבא הנוגש דהיינו נבוכדנצר מלך בבל והגלה אותי לבבל.

כי זרים עבדתי – הגלות הזאת באה עלי כי עבדתי עבודה זרה.

ויין רעל מסכתי – ועל ידי מעשי אלה גרמתי לי שאמזוג לעצמי יין עם רעל.

כמעט שעברתי – ובחורבן זה כמעט שם ישראל נעלם ועבר מן העולם.

קץ בבל זרובבל – ולקץ שנות גלות בבל עליתי משם ע"י זרובבל שהוא ראש העולם.

לקץ שבעים נושעתי – והישועה באה לאחר קץ שבעים שנות גלות.

בבית זה מבטא הפייטן צרות שהיו לישראל בימי גלות בבל ושהקב"ה הושיעם

כרות קומת ברוש – לכרות קומתו של ברוש, דהיינו מרדכי הנקרא ברוש כדאיתה בגמרא.

בקש אגגי בן המדתא – בקש המן הרשע הנקרא אגגי.

ונהייתה לו לפח ולמוקש – וזה שחשב על מרדכי הצדיק נהיה להמן למלכודת שהוא עצמו נלכד שם.

וגאותו נשבתה – וגאותו נשברה.

ראש ימיני נשאת – את כבודו של מרדכי הצדיק שנקרא איש ימיני, הגדלת

ואויב, שמו מחית – והאויב (המן הרשע) שמו נמחה מן העולם.

רוב בנין וקניניו – ולא את עצמו בלבד מחית מן העולם אלא גם את רוב בניו ורכושו.

על העץ תלית – שנתלה על העץ והוא המוקש (המלכודת) שנתכוון ללכוד בו את מרדכי.

בבית זה מבטא הפייטן את צרות ישראל בימי החשמונאים שסבלו מאת היוונים עד שריחם השם עליהם והושיעם וקבעו את הימים ההם להלל ולהודות להשם

יוונים נקבצו עלי – היוונים שנאספו על עם ישראל להחטיאם.

אזי בימי חשמנים – זה היה בימי חשמונאים.

ופרצו חומות מגדלי – היוונים עשו פרצות בחומת היהדות שהם מגדלי ונכנסו להיכל בית המקדש.

וטמאו כל השמנים – וכל השמנים שהיו בתוך בית המקדש טמאו (הם לא שפכו את השמן רק טמאו אותו כי עיקר כוונתם היתה להחטיא את ישראל).

ומנותר קנקנים – ומהשמן שנשאר מיתר הקנקנים שטמאו והם לא ראוהו ולא טמאוהו.

נעשה נס לשושנים – מהשמן הזה שהיה בו להדליק יום אחד בלבד נעשה נס ודלק שמונה ימים והנס הזה הוא לשושנים דהיינו לצדיקים הנקראים שושנה (שיר השירים).

בני בינה ימי שמונה – החכמים שבזמן ההוא שהם יודעי בינה שהבינו שהימים האלו – שמונה הימים, הם ימי רצון.

קבעו שיר ורננים – קבעו את הימים האלה לשיר ורננים להקב"ה.

בבית האחרון זה מסיים הפייטן במה שבטח שנזכה לגאולה שלימה

חשוף זרוע קדשך – גלה לנו השם את זרועך הקדושה.

וקרב קץ הישועה – ותקרב לנו את הישועה שנושע מן הגלות האחרון הזה.

נקום נקמת דם עבדיך – דם עבדיך בני ישראל שדמם נשפך בגלות הזה, נקום השם נקמתם.

מאומה הרשעה – מהאומות המרשיעות על בני ישראל דהיינו אדום.

כי ארכה לנו הישועה – כי מצפים אנו כבר לישועה הזאת.

ואין קץ לימי הרעה – ועד עכשיו לא זכינו לראות את קץ הדעות הבאות עלינו.

דחה אדמון בצל צלמון – דחה את אדום בצלו של הצלמות שהיינו גיהנום.

הקם לנו רועה שבעה – שבעת הרועים: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד שהם יקומו וינהיגונו...

הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

2 תגובות

כנרת ציפורה הגב

28 בדצמבר 2022 בשעה 5:50

מעוז צור

הסבר פלא פלאים נפלא ממש כל כך רציתי לדעת תודה להשם יתברך

משתמש אנונימי (לא מזוהה) הגב

9 בדצמבר 2020 בשעה 18:40

תודה רבה עזרתם לי עם השיעורי בית